

12 KONST AKTUELLT DALSLAND

AKTUELLA UTSTÄLLNINGAR OCH PROJEKT PÅ DALSLANDS KONSTMUSEUM 17/9–11/12 2011

Självporträtt av Gunnar Larsson

ROMANTIKER MED HJÄRTAT I HEMBYGDEN

Det var de sista tjugo åren av sitt liv som konstnären Gunnar Larsson (1892–1970) var som mest produktiv. Det är då han målar många av de finstämda, karaktäristiska akvarellerna från sitt Dalsland. Stillsamma husfasader och sömniga Dalslandsstugor i tysta, vita slättlandskap. Inga människor, inga djur, bara en avvaktande vinternatur i vila – jord, himmel och enstaka träd.

– Jag upplevde att pappa blev både fysiskt och psykiskt starkare med åren, när han kom ifrån bankarbetet som han vantrivdes med och kom ut på landet, berättar yngsta dottern Barbro Larsson, pensionerad läkare och psykiatriker som nu åter bor i Mellerud. Hon var den sista av döttrarna som lämnade hemmet.

Gunnar Larsson växte upp i en köpmannafamilj i Mellerud. På läroverket i Vänersborg uppmärksammades tidigt hans konstnärliga begåvning. En lärare rekommenderade honom att utbilda sig till teckningslärare. På det sättet hamnade han som student vid Tekniska skolan i Stockholm. Men han stannar bara en termin.

– Han längtade hem. Han var så skör och orkade inte med Stockholmslivet, säger Barbro och vittnar samtidigt om en mycket rolig far, full av starka känslor och infall.

Gunnar Larsson gifte sig med Ester

Gunnar Larsson

Hedström från Göteborg. De fick sex barn; Lars, Gunnel, Kerstin, Margit, Karin och Barbro, mellan åren 1917 och 1933. (Alla är i livet och bor i Dalsland, utom äldste sonen Lars som dog i sjukdom vid 24 års ålder.)

Vid 50 års ålder förtdis-pensionerades Gunnar Larsson och kunde lättad lämna arbetet som kamrer vid Vänersborgs-

banken i Mellerud. Snart därefter flyttade familjen till Törsbyn utanför Mellerud, till den lilla gården Kasen.

Det är nu han helhjärtat börjat ägna sig åt måleriet, om än trevande i början för att så småningom hitta sin alldeles egna stil. Gunnar Larsson går sin egen väg, han prövar sig fram mellan olika tekniker pastell, olja och akvarell. Han slutade snart med olja. Näst yngsta dottern Karin Persson berättar den lustiga historien om varför, som hon fått sig berättad av sin mor:

– En dag hörde hon vilda rop uppiifrån det rum, som vi kallade ateljén

»Ester, jag har satt mig i paletten!« Det var mer än den pedantiske Gunnar kunde stå ut med. Arbetet med att ta bort färgen fick mor ta hand om och Gunnar avslutade sitt oljemåleri.

Istället utvecklade Gunnar Larsson sin alldeles egna akvarellteknik. Med hårda penslar, svamp och mycket vatten får han färgen att, till synes, smälta in i pappret och bilden skimrar

av ljus. Pappret var han särskilt noga med, han använde sig av en mycket kraftigt sort från Tumba som inhandlades i en butik i Göteborg.

Gunnar Larsson målade nästan aldrig utomhus.

– Med utgångspunkt från Törsbyn gjorde han bilturer runt om i Dalsland och skissade. Han ritade snabbt och ganska detaljerat på akvarellpappret, tog in stämningen och kunde ibland göra anteckningar om färger. Sen fortsatte arbetet hemma i Törsbyn. Han målade på skissen, »tvättade ur« som han sa, både under vattenkranen och med svamp. Sen lät han bilden torka på element och fortsatte sedan så, gång, på gång, berättar Karin Persson.

Det är på 1950- och 60-talen som Gunnar Larsson är som mest produktiv. Han målar interiörer från hemmet, en del stilleben och några få porträtt, men det huvudsakliga motivet hittar han utomhus, i det dalsländska landskapet. Han älskade sin hembygd och tog inte så långa utflykter därifrån. Till Öland några gånger, till Göteborg för att titta

på konst och till Norge med dottern Barbro. Det var hon som körde.

– Han ville komma ovan trädgränsen och jag minns att jag blev väldigt överraskad över att det var så backigt i

Norge, säger Barbro och skrattar gott. Visst blev det några fina akvareller med utsikt över den norska fjällvärlden, men resan slutade dock med att Gunnar ville åka hem tidigare. När de körde upp på gårdsplanen

hoppade han ut ur bilen och uttryckte en stor lycka över att äntligen vara hemma igen. Han såg några blommor i gräset och ville genast börja måla »kan du hämta lite vatten« bad han mig. Jag var helt uttröttad och protesterade, men då sa han att »Du får målningen!«.

Gunnar och Ester Larsson

Och det blev en av de finaste blomstermålningar Gunnar Larsson gjort. Barbro har den på väggen hemma och den strålar av färg och oförställd glädje över naturens rikedom.

Att hela familjen var engagerad i Gunnar Larssons måleri är omvitnat. Hustrun Ester var det stora stödet.

– Att far kunde ägna så stor tid åt sitt måleri, berodde i hög grad på att mamma skötte marktjänsten så fint. Hon var den praktiska typen av människa som inte var rädd för besvär. Vårt hem var mycket öppet. Många är de, som serverats kaffe med dopp vid bordet i matrummet på Törsbyn under livliga och glada samtal, berättar Karin.

förening. Han var god vän med konstnären Alvar Lundin som han respekterade mycket och det hände att han åkte till honom för att diskutera konst.

Även barnbarnen tog intryck av konstnärskapet. Idag bor Margits son Peter Lundberg på gården i Törsbyn och han vårdar hemmet med varsam

hand, det mesta ser ut som det gjorde när Gunnar och Ester bodde här. Och väggarna är fyllda av Gunnars tavlor.

– Jag minns hur han satt där inne i sitt rum och målade. Han satt på en stol och hade en annan stol framför sig, på vilken målningen stod lutad. Han använde aldrig staffli, berättar Peter Lundberg. Det förklarar det lilla formatet.

1944 invaldes Gunnar Larsson i konstnärssektionen av Dalslands konst-

Gunnar Larsson hade flera separatutställningar under sin levnad; i Göteborg, Uppsala, Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla. Han deltog också i Konstföreningens utställningar utanför landskapet, bland annat på Liljevalchs i Stockholm. Flera minnesutställningar har arrangerats i Dalsland efter hans död 1970.

– Pappa var en mycket ödmjuk människa och uttryckte ofta sin tacksamhet över att han fick ägna sig åt konsten. Jag minns när han låg på lasarettet det sista. Han hade fått fin kritik på utställningen i Göteborg och sa »tänk att en svårt sjuk människa får uppleva så mycket glädje«, berättar Barbro Larsson.

Utställningen pågår t.o.m. 11 dec 2011.

»MÅLARLISA« EN SANN NAIIVIST

I utställningen *Annan Konst*, i nedre utställningshallen, finns några målningar av Dalslandskonstnären Lisa Eriksson från Bråna. En sann naivist, vars gripande måleri uppmärksammades först då hon kom in på ålderdomshemmet.

Det kan ha sina sidor att vara konstnär. Svårt att bli tagen på allvar. Åtminstone var det så för Lisa Eriksson. »En vanlig bonkärning som målar sätter dom på Restad« var hennes egen kommentar om saken.

Lisa Eriksson levde 1879–1968 och bodde tillsammans med sina, tillika ogifta, bröder i Bråna i Järns socken utanför Mellerud. De hade en liten gård och bedrev lantbruk, ett

mycket fattigt och anspråkslöst hem. Livet på gården, människorna, husen och trakterna runt omkring Sjöskogen vid Vänern, blev Lisa Erikssons främsta motiv.

Hon var varmt religiös och bilderna hämtades ofta från minnet av barndomen och stämningen är ljus, glad och förtröstansfull. Hon målade på tårtkartonger och styva pappbitar med penslar av upptuggade björkkvistar. Så småningom använde hon riktiga oljefärger, men först var det överbliven målarfärg.

Varför började hon måla? Motivet är höljt i dunkel, vad man vet är att Lisa hade en väninna från barndomen, Hilma de la Plan som rest till USA i unga år och

där blivit framgångsrik konstnärinna. Lisa och Hilma brevväxlade hela livet och Hilma uppmuntrade Lisa att måla. Hon skickade böcker om måleri och berättade ständigt om sina utställningar och livet

som konstnär »over there«.

Lisas bror Anders, var också han en period i USA. Där köpte han en kamera till brodern Karl i Bråna, som snart utvecklades till en talangfull fotograf. Även han avbild-

ade människorna och husen i bygden. Så kunde de två syskonen förenas och inspireras av varandra.

Lisa Eriksson målade under hela sitt liv, hon blev 89 år. Men först när en vikarierande arbetsterapeut, Marianne Lundberg, kom till ålderdomshemmet i Sunnanå och såg hennes tavlor fick Lisa den konstnärliga respekt hon förtjänade. Innan dess hade personalen nonchalerat, ja till och med eldat upp hennes tavlor. Nu fick hon ställa ut och blev omskriven och hyllad, både i lokalpress, kvällspress och i »fina« månadsstidningar som Veckojournalen.

Utställningen pågår t.o.m. 11 dec 2011.

SPÅR AV NATUR

–Jag använder mig av verkligheten, men det syns inte, säger konstnären KG Bratt, som nu visar ett sparsamt urval av måleri i Galleriet.

Han känner släktskap med konstruktivisterna, de som förespråkar ett mer abstrakt uttryck utifrån vissa givna regler. Det är lätt att förstå, då man ser hans bilder. Men att människan är hans stora inspirationskälla är kanske svårare att härleda – om man inte får

lite ledtrådar från konstnären själv:

–Jag jobbar med hud och ytstrukturer. Ett gammalt intresse som jag tagit upp igen. Jag fotograferar hud, men använder mig också av mina gamla bilder som jag förstörar upp väldigt mycket. Då öppnar sig en mikroskopisk bildvärld av myllrande detaljer som man inte trodde fanns, säger KG Bratt.

»Sprickor« är en annan fascination som upptar hans konstnärliga öga – sprickor och raviner i det bohusländska kustlandskapet, likväl som sprickor och rynkor i hud och kropp. KG Bratt säger att han egentligen är landskapsmålare.

–Jag vill gärna ha med en horisontlinje och en romantisk blå himmel!

Under hela sin konstnärliga karriär har KG Bratt undervisat i kroki, det vill

säga, teckning efter levande modell. Redan på 1960-talet grundade han, tillsammans med en grupp deltagare, Gustavus Primus målarskola, ABF i Göteborg, som han drev fram till 1980. Erfarenheterna från modellstudierna finns redovisade i ett kompendium »Figur-

teckning, dagboksblad om en inlärningsmetod«. Här får den uppmärksamme iakttagaren ännu fler nyckar till KG Bratts, till synes, geometriskt hängivna måleri.

KG Bratt

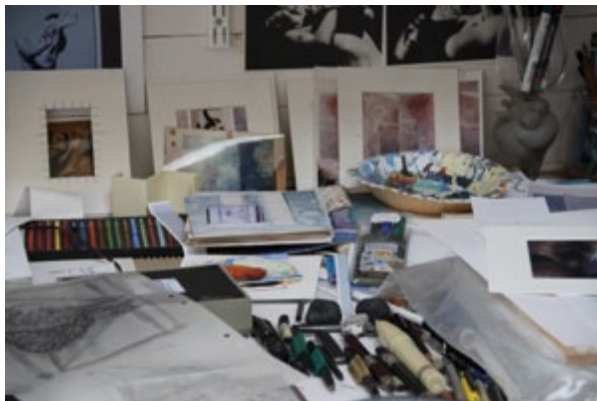
Att lära sig teckna en människa, är att bryta ner mjukt rundade volymer till cylindrar och kuber. Och fördjupa sig i förkortningar,

överskärningar, förlängningar och allehanda perspektiviska förskjutningar. Att studera halveringslinjer och skärningspunkter. Och mittlinjen

– den viktiga – som delar kroppen i två lika halvor.

–Den statiska, stilla formen intresserar mig, säger KG Bratt. Att sätta något i mitten på en yta är kompositionsmässigt kanske det tråkigaste som finns, samtidigt det stillsammaste.

KG Bratt är född i Trollhättan 1937 och har studerat på både Slöjdföreningens skola och Valands konsthögskola i Göteborg. Han har haft flera separatutställningar och är representerad på

KG Bratts ateljé

bland annat Nationalmuseum och Moderna Museet. Han har gjort utsmykningsuppdrag på AB Volvo i Göteborg

och på Dalslands sjukhus. 1975 flyttade han upp till Dalsland och började 1977 arbeta som lärare i färg och form på Steneby-skolan, något som successivt utvecklades

till en heltidstjänst. Nu är han pensionerad men leder fortfarande krokikurser hemma i ateljén.

– Det är roligt att undervisa och använda sina kunskaper, men jag hade egentligen aldrig tänkt bli lärare. Att jobba tillsammans med andra människor är den stora drivkraften.

Utställningen i Galleriet pågår till den 11 december 2011.

Några av Lisa Erikssons målningar från utställningen »Annan konst«

Öppettider under denna period:

Sep–okt: ons–sön 11–17
Nov–11 dec: lör–sön 11–17

Produktion: Dalslands konstmuseum
Texter: Anna-Stina Lindén Ivarsson
Form: Sara Lund, Reform

VI ÄR ETT REGIONALT

**KONST
FÄSTE**

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Bonaparte
MUSEICAFFÉ

**Dalslands
konstmuseum**

Upperud 464 40 Åsensbruk
0530-300 98
www.dalslandskonstmuseum.se

Museet stöds av
Västra Götalandsregionen,
Melleruds kommun,
sponsor och vänförening.

DALSLANDS
KONSTMUSEUMS
VÄNFÖRENING

PROVE
management